

Uniwersytet

Do użytku wewnętrznego nr _____

Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

B.BLIOTEKA
UMCS
LUBLIN

Biblioteka 970m

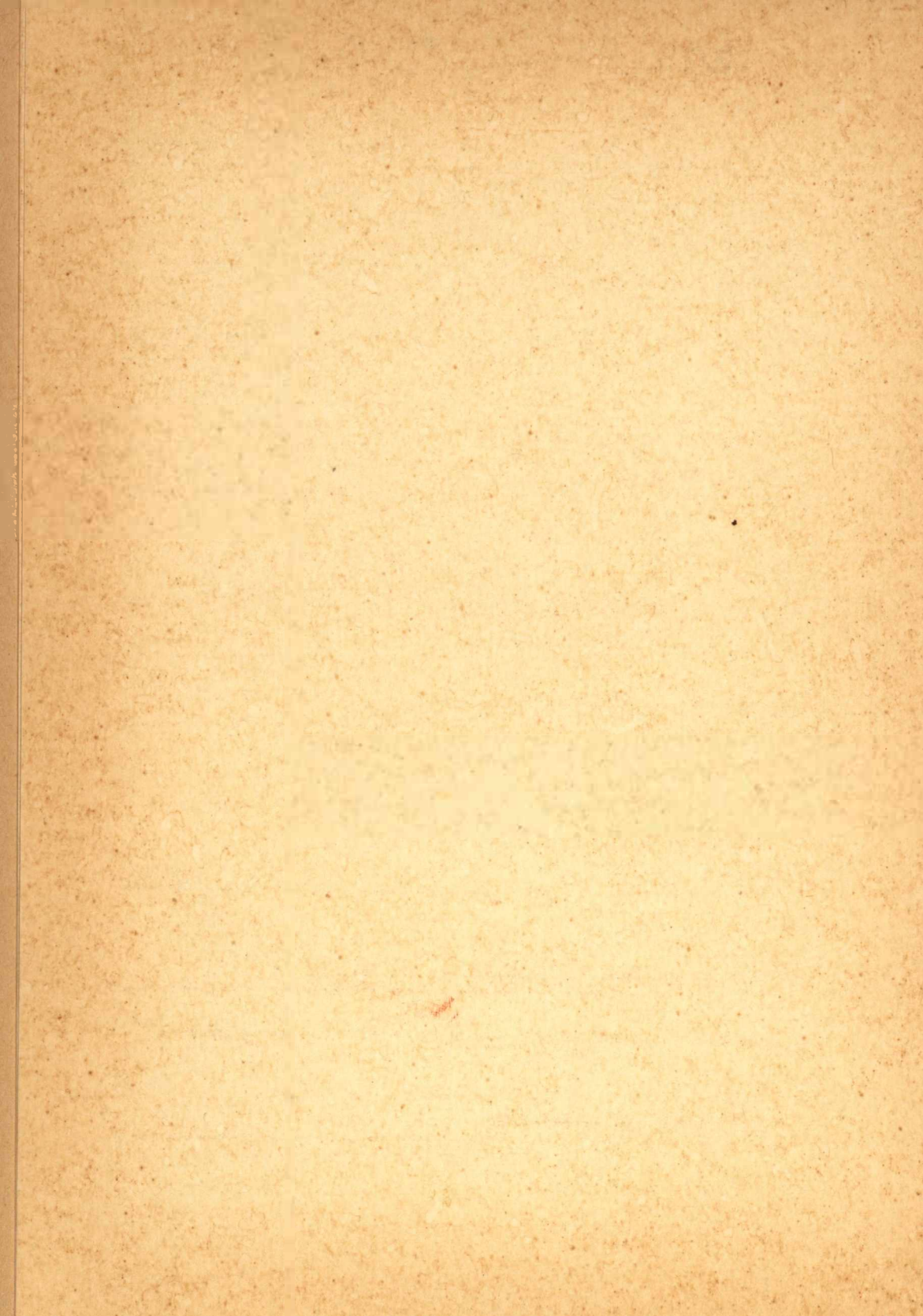
Informator

wrzesień –

październik

1975

Wydano na prawach maszynopisu!

czas. 14758/1975/29-102

Spis treści

I. Z życia Partii

II. Z działalności Senatu i Kolegium Rektorskiego

III. 30 lat Wydziału Matematyczno-Fizyczno-Chemicznego

1. Informacja na temat Instytutu Matematyki UMCS
2. Instytut Fizyki w roku XXX-lecia UMCS
3. Instytut Chemii UMCS

IV. Informacja Rady Zakładowej

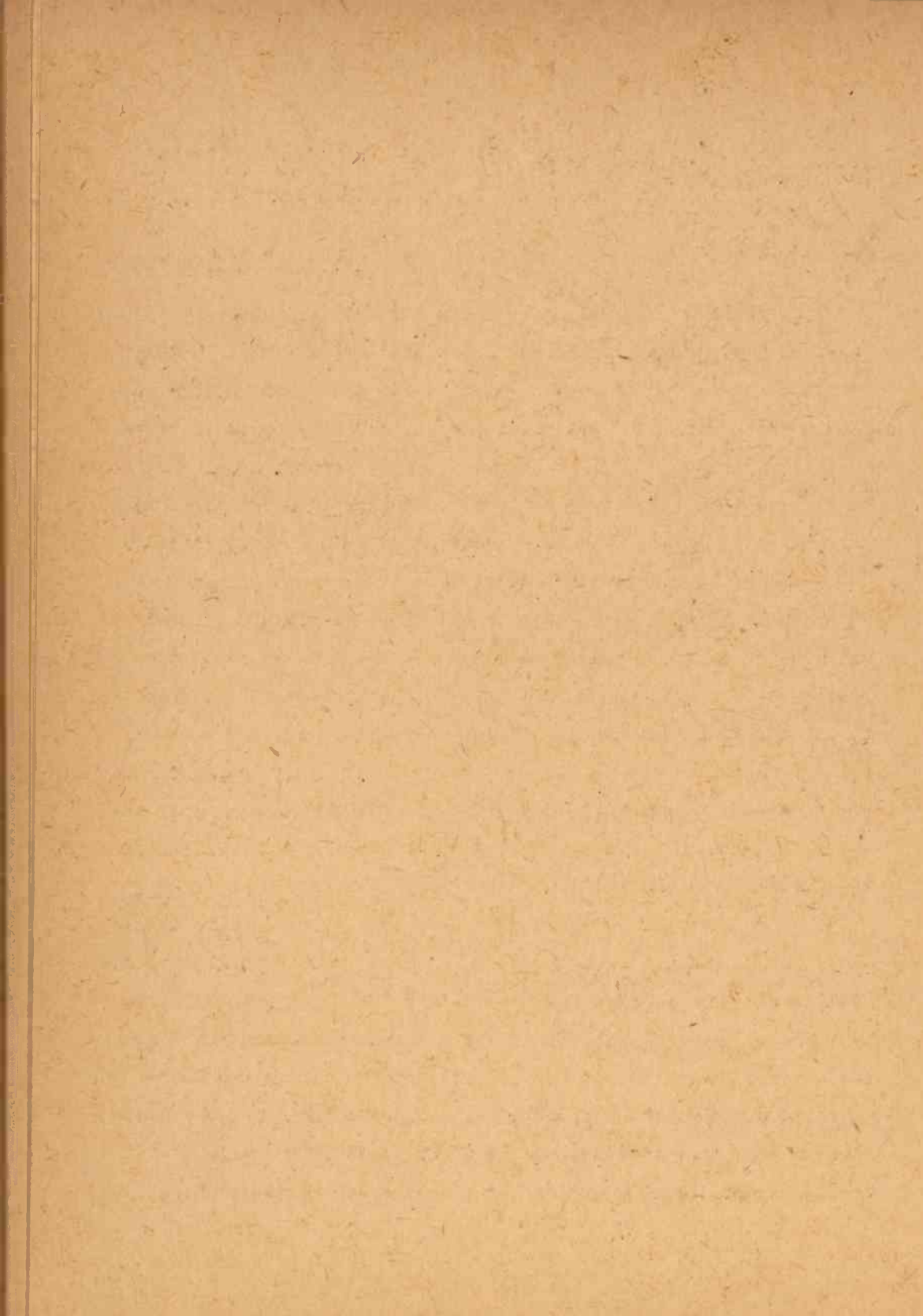
V. Polsko-francusko-węgierskie kolokwium o szlachcie XVI-XVIII wieku (Lublin 3 – 7 czerwca 1975 r.)

VI. Z działalności Biblioteki Głównej

1. Działalność propagandowa Biblioteki w roku akademickim 1974/75

VII. Sylwetki profesorów

Prof. dr Eugeniusz Modliński

I. Z życia Partii

Problemem pierwszego rzędu w obecnej działalności Uniwersyteckiej Organizacji Partyjnej jest praca ideowo-wychowawcza na Uczelni. Zagadnieniu temu w całości poświęcone było wrześniowe Plenum Komitetu Uczelnianego PZPR, na którym przedyskutowano i zatwierdzono program pracy ideowo-wychowawczej w Uniwersytecie przedstawiony przez Egzekutywę KU. Program ten powstał przy czynnym współudziale władz rektorskich i Uczelnianej Organizacji SZSP. Został on wydrukowany z załącznikami stanowiącymi integralną część składową Uchwały KU w sprawie "Organizacyjnego umocnienia i rozwoju Partii w UMCS" ze stycznia br. i "Ramowym planem pracy Uczelnianego Ośrodka Pracy Ideowo-Wychowawczej" - i przesłany do OOP, władz dziekańskich i dyrektorów instytutów.

Opierając się na tym Programie władze wydziałów, instytutów oraz rady wydziałowe i Rada Uczelniana SZSP opracują konkretny, szczegółowy plan pracy ideowo-wychowawczej na rok akademicki 1975/76.

Program pracy ideowo-wychowawczej w Uniwersytecie nakreśla główne kierunki działania dla wszystkich władz Uczelni, nauczycieli akademickich, pracowników Uczelni, SZSP i organizacji społecznych. Są to: 1/ realizacja zadań ideowo-wychowawczych w procesie badawczym i dydaktycznym, 2/ szeroko rozumiane współpartnerstwo nauczycieli akademickich i studentów realizowane w badaniach naukowych, dydaktyce, zarządzaniu Uczelnią, w całym życiu środowiska akademickiego, 3/ praca opiekuńcza w stosunku do grup

i lat studiów, domów studenckich, kół naukowych, 4/ praca ideowo-wychowawcza prowadzona w SZSP.

Waga problemów związanych z pracą ideowo-wychowawczą została podkreślona przez obecność na Plenum KU sekretarza KW PZPR w Lublinie tow. Ewy Krajewskiej i kierownika Wydziału Nauki i Oświaty KW tow. Tadeusza Kąckiego. W swym wystąpieniu tow. sekretarz Ewa Krajewska wskazała na najważniejsze zadania i kierunki pracy ideowo-wychowawczej, podkreślając jednocześnie znaczenie tej pracy dla pogłębiania socjalistycznej świadomości społecznej. Wysoko oceniła także przedstawiony Program i konkretne już przyjęte działania realizacyjne. Problemy te, z racji na ich znaczenie dla obecnego etapu budownictwa socjalistycznego w Polsce i dla działalności Uniwersytetu, omówione zostały także na zebraniu POP naszej Uczelni w dniu 7 x 1975 r. Zebranie to inaugurowało w nowym środowisku dyskusje nad Wytycznymi KC na VII Zjazd Partii. Podstawą do dyskusji był referat, "Aktualne zadanie pracy ideowo-wychowawczej w UMCS w świetle Wytycznych na VII Zjazd", który w imieniu Egzekutywy KU wygłosił tow. sekretarz Ryszard Droba. Dyskusja znacznie wzbogaciła i pogłębiła przedstawioną problematykę.

Na zebraniu POP dla uczczenia zbliżającego się VII Zjazdu PZPR zostały zgłoszone liczne zobowiązania, spośród których cenne są zobowiązania grupy partyjnej chemików, OOP na Wydziale Pedagogiki i Psychologii oraz OOP Administracji Uniwersytetu.

Zebranie połączone było z wyborem delegatów na Miejską Konferencję Wyborczą. Delegatami wybrani zostali towarzysze: rektor prof.dr hab. Wiesław Skrzydło, I sekretarz KU PZPR dr Kazimierz Wiliński, prof.dr hab. Edward Michna i mgr Grażyna Pawlos-Janusz.

W obradach uczestniczyli: kierownik Wydziału Nauki i Oświaty KW tow. Tadeusz Kącki i sekretarz KM tow. Halina Kulicka.

Tow. Tadeusz Kącki w swoim wystąpieniu przedstawił główne kierunki działania Uniwersytetu w związku z zadaniami społeczno-gospodarczego rozwoju kraju nakreślonymi przez Wytyczne na VII Zjazd Partii. Wysoko ocenił dotychczasowy dorobek Uniwersytetu, wskazując jednocześnie na konieczność dalszej intensyfikacji pracy w dziedzinie wychowawczej, dydaktycznej i w badaniach naukowych.

6 października 1975 r. duża grupa członków Uniwersyteckiej Organizacji Partyjnej uczestniczyła w miłej uroczystości spotkania wykładowców szkolenia partyjnego z sekretariatem KW PZPR w Lublinie, zorganizowanego z okazji 20-lecia Wieczorowego Uniwersytetu Marksizmu - Leninizmu. I Sekretarz KW tow. Ryszard Wójcik wręczył przyznane przez Prezydium WRN w Lublinie Odznaki "Zasłużonego dla Lubelszczyzny" m.in. towarzyszą: Kazimierzowi Wilińskiemu, Zygmun-towi Mańkowskemu, Bohdanowi Dziemidokowi i Franciszkowi Danilczu-kowi. Książki z listami sekretarza KC PZPR tow. Jerzego Łukaszewi-cza otrzymali towarzysze: K. Wiliński, A. Koprukowniak, Z. Mańkow-ski, B. Dziemidok, Z. Mitura, Z. Czarnecki, D. Poliński, B. Danil-czuk, E. Klimowicz, E. Horoch, A. Pakuła, Waszczyński, R. Droba.

Z inicjatywy KU PZPR i przy współudziale władz Uczelni zostało zorganizowane w UOPIW seminarium kadry kierowniczej Uniwer-sytetu. W ciągu 2-dniowych obrad ogłoszono następujące referaty: doc.dr hab. Z. Szeloch - "Zasady organizacji i kierowania w szko-łach wyższych", rektor prof.dr hab. W. Skrzydło - "Struktura i za-sady funkcjonowania uczelni wyższej na przykładzie UMCS", I sekre-tarz KU dr K. Wiliński - "Praca partyjna na wyższej uczelni - zasa-uy i formy kierownictwa partyjnego", prezes RZ ZNR doc.dr hab.

T. Łoposzko - "Rola i zadania organizacji związkowej w Uniwersytecie", sekr. KU dr R. Droba - "Aktualne problemy pracy ideowo-wychowawczej w UMCS", przewodniczący RU SZSP A. Pyć - "Rola i zadania SZSP w procesie nauczania i wychowania studentów".

Zarówno referenci, jak i dyskutanci koncentrowali się na problemach związanych z kierowaniem Uczelnią na różnych poziomach decyzyjnych i problemach pracy wychowawczej. Seminarium należy ocenić jako pożyteczne i udane. Pozwoliło ono na przedyskutowanie wielu spraw o podstawowym znaczeniu dla sprawnego funkcjonowania Uniwersytetu. Seminarium tego typu będą kontynuowane, ponieważ są dogodną płaszczyzną wymiany poglądów wśród tzw. kadry kierowniczej oraz środkiem prowadzącym do usprawniania funkcjonowania Uczelni.

Dr Ryszard Droba

II. Z działalności Senatu i Kolegium Rektorskiego

Zarówno Senat Akademicki jak i Kolegium Rektorskie są ciałami kolegialnymi współpracującymi z Rektorem we wszystkich sprawach dotyczących organizacji i rozwoju szkoły wyższej. Przedmiotem obrad Senatu są zwykle zagadnienia o podstawowym znaczeniu dla funkcjonowania i rozwoju Uczelni, zaś posiedzenia Kolegium Rektorskiego poświęcane są opiniowaniu i rozstrzygnięciu spraw związanych z bieżącą realizacją zadań dydaktycznych i badawczych.

Dla uzyskania możliwie pełnego obrazu działalności tych dwóch ciał kolegialnych na UMCS zapoznaliśmy się z treścią protokółów posiedzeń Senatu w ubiegłym roku akademickim oraz z treścią protokółów niektórych posiedzeń Kolegium Rektorskiego. Analiza dokumentów z posiedzeń tych dwóch zespołów pozwala na stwierdzenie, że bogata problematyka obrad dotyczy całokształtu życia akademickiego na Uniwersytecie. Z uwagi jednak na określony limit miejsca w "Informatorze" ograniczymy się do zagadnień - naszym zdaniem - najważniejszych.

Celem inauguracyjnego posiedzenia Senatu w ubiegłym roku akademickim było przedstawienie społeczności akademickiej programu rozwoju Uniwersytetu w latach 1974-1994 i podjęcie przez Senat istotnych dla tego programu uchwał i wniosków, głównie w zakresie badań naukowych, procesu dydaktycznego, kształcenia kadry naukowej oraz odnośnie do podstaw materialnych Uczelni. Należy podkreślić, że wewnętrznie zgodny i ambitny program rozwoju UMCS został przedłożony do dyskusji przedstawicielom najwyższych terenowych władz partyjnych i państwowych. Przy pełnej aprobacie uczestników posiedzenia Senat program ten zatwierdził.

Z niemiejszą uwagą dyskutowano na kilku posiedzeniach Senatu nad wnikliwie opracowanym materiałem dotyczącym bieżących potrzeb w zakresie bazy materialnej Uniwersytetu. Poza zobowiązaniem odpowiednich komórek organizacyjnych Uczelni do czuwania nad terminową realizacją programu inwestycyjnego poszukiwano rozwiązań, które w stosunkowo krótkim czasie mogłyby złagodzić najbardziej dotkliwe braki, dotyczące zwłaszcza sal wykładowych i ćwiczeniowych /budowa pawilonów dydaktycznych, wynajmowania sal od innych instytucji, racjonalna gospodarka pomieszczeniami własnymi itp/.

Konieczność doraźnych rozwiązań dla potrzeb dydaktyki jest konsekwencją pewnych trudności w realizacji planu inwestycyjnego. Podajmy, że np. w r.1974 wykonawcy zrealizowali niecałe 35 mln zł, co w stosunku do wielkości planowanej - 43 mln zł - stanowiło wykonanie planu rocznego zaledwie w 80%. Zabezpieczenie bazy materialnej dla realizacji programu dydaktycznego leżało zatem w centrum zainteresowania Senatu.

Dalszy postęp w podnoszeniu poziomu nauczania w dużym stopniu uzależniony jest od rozwoju kadry naukowej. Z perspektywicznego programu rozwoju Uniwersytetu wynika, że w r.1994 na jednego pracownika samodzielnego naukowo-dydaktycznego ma przypadać 29 studentów przeliczeniowych, podczas gdy analogiczny wskaźnik dla r.1974 wynosił 51,4 studenta przeliczeniowego. Liczby te wskazują na potrzebę intensywnego kształcenia samodzielnej kadry naukowo-dydaktycznej. W tym celu Senat zobowiązał doświadczonych samodzielnych pracowników do zwiększenia opieki merytorycznej nad pomocniczymi pracownikami naukowo-dydaktycznymi. Zwiększeniu liczby pracowników samodzielnych ma sprzyjać wprowadzenie w większym zakresie naukowych urlopów płatnych, włączanie tematów prac doktorskich i habilitacyjnych do badań zleczanych i finansowanych przez PAN oraz jednostki gospodarki narodowej, poprawa wyposażenia w aparaturę badawczą, maszyny liczące itp. Zwiększenie udziału pracowników naukowych w węzłowych pracach badawczych i świadczenia usług dla gospodarki narodowej sprzyjałoby rozwojowi kadry naukowej oraz zwiększałoby wkład naszej Uczelni w realizację ogólnonarodowego programu gospodarczego.

Istotne miejsce w dyskusjach senackich i Kolegium Rektorckiego zajmuje problematyka ideowo-wychowawcza studentów. Celem

podnoszenia dyscypliny studiów oraz likwidacji wykroczeń dyscyplinarnych studentów w osiedlu akademickim potrzebne jest większe zaangażowanie w proces wychowawczy nauczycieli akademickich. Proponuje się nawet honorowanie opiekuństwa. Doskonalenie procesu wychowawczego powinno dokonywać się przez masową aktywizację studentów w kołach naukowych, działalność turystyczną oraz zwiększenie funkcji i odpowiedzialności samorządu studenckiego. Znacznie większą rolę pod tym względem powinny odgrywać studenckie organizacje polityczne i społeczne.

Sprawy socjalno-bytowe studentów i pracowników UMCS zajmują szczególnie ważne miejsce w działalności Senatu i Kolegium Rektorskiego. Z uwagi na złożoność tych zagadnień oba ciała kolegialne wykazują dużą troskę o poprawę warunków socjalno-bytowych. Znaczna poprawa może mieć miejsce przede wszystkim w drodze przyspieszenia cykli inwestycyjnych w zakresie budownictwa socjalnego /budowa stołówek dla studentów i pracowników, domów akademickich, hotelu asystenta/. Senat zdaje sobie również sprawę z niskiego standardu niektórych ośrodków wczasowych. Wszystkie te sprawy znajdują swój wyraz w programie inwestycyjnym Uniwersytetu.

W związku z powołaniem nowych władz Uczelni Kolegium Rektorskie w dniu 3 września br. dokonało podziału kompetencji. Wydaje się, że będzie pożyteczne poinformowanie społeczności akademickiej o tej decyzji:

Rektor prof.dr Wiesław SKRZYDŁO - polityka kadrowa, sprawy samodzielnej kadry naukowej, perspektywy rozwoju Uniwersytetu, sprawy inwestycyjne
Prorektor doc.dr hab, Kazimierz SYKUT - prace naukowo-badawcze, sprawy Biblioteki Głównej

Prorektor doc.dr Albin KOPRUKOWNIAK - plany i programy nauczania,
sprawy dydaktyki i "Annales"

Prorektor prof.dr Ryszard ORŁOWSKI - sprawy wychowawcze, współ-
praca naukowa z zagranicą, zagraniczne praktyki
studenckie, sprawy socjalne pracowników

Prorektor doc.dr Marian JEŁOWICKI - sprawy dotyczące Filii UMCS
w Rzeszowie.

dr Jan Zalewa

III. 30 lat Wydziału Matematyczno-Fizyczno- Chemicznego

Wydział Matematyczno-Fizyczno-Chemiczny powstał wraz z Uniwersytetem w r.1944 jako Wydział Przyrodniczy /1944-1946/, później Matematyczno-Przyrodniczy /1946-1951/ - obecną nazwę jednoznacznie określającą specjalność Wydziału nosi od r.1951. Każdą z sekcji reprezentuje odpowiedni Instytut. Dyrektorami instytutów są profesorowie: Matematyki - prof.dr hab. Jak Krzyż, Fizyki - prof.dr Stanisław Szpikowski, Chemii - prof.dr hab. Jarosław Ościak.

Na Wydziale studiuje obecnie około 2000 studentów, kształcących się na 17 różnych kierunkach. W ciągu 30 lat istnienia Wydziału jego mury opuściło około 3 tysięcy magistrów chemii, fizyki i matematyki. Wydział wykształcił 154 doktorów oraz przeprowadził 40 habilitacji. Kadre naukową stanowi 33 profesorów i docentów oraz 212 adiunktów i asystentów. Pełna liczba personelu naukowego, naukowo-technicznego i technicznego wynosi

22 + 212 + 180 = 425 osób.

Stosunek liczby pracowników naukowych do technicznych ma się na Wydziale jak 1,6:1, podczas gdy średnio w innych uczelniach w kraju stosunek ten kształtuje się na poziomie 1:1; poziom ten planujemy osiągnąć dopiero w latach 1990-1994. Majątek Wydziału w postaci aparatury i wyposażenie /bez budynków/ wyraża się kwotą 120 mln zł. Powierzchnia użytkowa pomieszczeń Wydziału, którego sytuacja lokalowa jest na razie niezła/wyjątkiem sekcji matematyki, ulokowanej w budynkach sekcji fizyki/, wynosi około 28 tys.m². Przed czterema laty na terenie miasteczka uniwersyteckiego sekcja chemiczna otrzymała piękny budynek, tzw. "Wielką Chemię", sekcja fizyczna - przed trzema laty nowy budynek fizyki /I etap/ i w roku bieżącym wieżowiec / II etap/, w stadium końcowym znajduje się budowa pomieszczeń dla specjalności chemii organicznej przy ul. Glinianej. Dalsze plany rozbudowy Wydziału to budynek dla dużej już sekcji matematycznej oraz pomieszczenie dla specjalności numerycznej o przeznaczeniu dydaktycznym. Niezbędne byłoby zlokalizowanie w pobliżu także budynku dla specjalności informatycznej dla potrzeb całego regionu lubelskiego /przemysł, gospodarka, rolnictwo, administracja/. W tej sprawie trwają rozmowy z władzami wojewódzkimi, chcielibyśmy aby powstało lubelskie centrum maszyn matematycznych, ściśle związane z najmocniejszym na Lubelszczyźnie ośrodkiem matematyczno-numerycznym przy UMCS. Niezbędne jest w niedalekiej przyszłości dokonanie nadbudowy dwóch pięter na starych budynkach fizyki i "małej chemii", zbudowanie magazynów dla potrzeb sekcji chemicznej i pomieszczeń dla Centralnego Laboratorium UMCS, które już nie może pomieścić wielkich unikalnych aparatów. Planowane do lat 1990-1994 podwojenie liczby studentów, trzykrotny wzrost liczby docentów i profesorów oraz kadry nauczającej, a także rozwój nowych kierunków i specjalności

będzie wymagać realizacji ambitnego programu inwestycyjnego.

W planach rozwoju Wydziału zakładamy rozwinięcie całego szeregu nowych kierunków. Na matematyce - to podstawy matematyki, statystyka matematyczna, topologia, równania różniczkowe o pochodnych cząsteczkowych, algebra matematyczna. Na fizyce - niektóre nowe działy fizyki teoretycznej /podstawy matematyczne fizyki, teoria względności, magnetohydrodynamika, fizyka cząstek elementarnych, a nawet, być może, astronomia z astrofizyką i kosmologią/ oraz fizyki doświadczalnej /dalszy rozwój badań w dziedzinach fizyki ciała stałego i fizyki jądrowej, biofizyki, optyki, krio-fizyki, fizyki stosowanej i technicznej/. Na chemii chcielibyśmy rozwinąć biochemię, chemię spożywczą, a także przemysłową, chemię polimerów, karbochemię i chemię kwantową, rozwijając dalej istniejące już kierunki.

Obecnie duży nacisk kładzie się na skuteczność nauki nie tylko w badaniach podstawowych, ale i na jej skuteczność społeczno-gospodarczą. W tej dziedzinie Wydział ma do zanotowania także poważne sukcesy. Poszczególne zakłady Wydziału współpracują z wieloma instytutami resortowymi i przemysłowymi oraz biorą udział w realizacji 14 problemów węzłowych na kwotę blisko 20 mln zł - w ciągu ostatniej 5-letki. W nowej 5-letce udział ten wydatnie wzrośnie.

Zdajemy sobie sprawę z zasadniczego znaczenia, jakie posiada w naszej działalności praca dydaktyczna. Troszczymy się o jej najwyższą jakość. Wydział nasz w przeważającej mierze zajmuje się dyscyplinami doświadczalnymi. Wysoka efektywność kształcenia studentów w tych dyscyplinach to dobre wyposażenie pracowni. Wszystkie pracownie na Wydziale są jednak w bardzo poważnym stopniu niedoinwestowane. W ciągu ostatnich kilku lat podwoiła się

liczba studentów, rozwinęły się i zróżnicowały programy, wymagające także nowych pracowni. Wstępne oszacowanie ich potrzeb w zakresie rozbudowy i unowocześnienia, dokonane przed dwoma laty, zamknęło się kwotą około 30 mln zł, które Wydział pragnął otrzymać w ciągu 3 - 4 lat. Dotąd na ten cel żadnej specjalnej dotacji nie otrzymaliśmy. Zaniedbane pracownie wymagają szybkiej i poważnej pomocy finansowej. Normalne kredyty nie wystarczają nawet na konserwację aparatury. Tymczasem student musi zapoznać się w pracowni ze wszystkimi elementami współczesnej aparatury, poznać podstawowe zjawiska oraz metody. Kierownicy zespołów naukowych i pracownicy Wydziału włożyli bardzo duży wysiłek w określenie kierunków i tematyki prac badawczych i ich oprzyrządowanie. W ten sposób powstały na Wydziale znane w Polsce specjalności naukowe. Czas kształtowania się ośrodka badawczego od jego założenia trwa w dyscyplinach przyrodniczych 10-20 lat, tj. obejmuje okres kiedy ośrodek publikuje prace naukowe na poziomie europejskim i światowym oraz kształci doktorów, docentów i profesorów. W wielu dyscyplinach na Wydziale poziom taki osiągamy, o czym świadczą liczne wyjazdy zagraniczne naszych pracowników naukowych, oraz prace publikowane w ponad 50% w zagranicznych czasopiśmiech o światowej cyrkulacji.

Nie wymieniając nazwisk osób należących do żyjącej i twórczo działającej kadry naukowej, chciałbym z wdzięcznością wspomnieć o nieżyjących dwóch twórcach ośrodka naukowego - matematyki - profesorze Mieczysławie Bierneckim i fizyki - profesorze Stanisławie Ziemeckim.

Wydział nasz pragnąłby sprostać wymaganiom, jakie stawia nowoczesne państwo w zakresie rozwoju kadry i rozwoju badań naukowych, zarówno podstawowych jak i stosowanych, a także - rozwoju kultury w naszym regionie. Kadre naukową będziemy kształcić intensywnie

niej na studiach doktoranckich, oraz przyspieszając habilitacje - między innymi poprzez wyjazdy zagraniczne. Rozwój nauki chcielibyśmy opierać nie tylko na dotychczasowej i stosunkowo szczupłej kadrze, zgrupowanej dla celów dydaktycznych, ale i uzyskiwać nowe etaty i fundusze przez powołanie w Lublinie instytutów PAN i resortowych. Będziemy dalej rozwijać już istniejące kontakty naukowe z zagranicą. Nowa pozycja gospodarczo-przemysłowa Lubelszczyzny /górnictwo węglowe, przemysł motoryzacyjny, chemiczny, rolno-spożywczy itd/ wymaga dalszego rozwoju naszego ośrodka naukowego w liczącym się w Polsce centrum naukowe i kulturalne. Duże są pod tym względem zadania naszego Wydziału, który w nowej strukturze organizacyjnej, wolny od partykularnych interesów, będzie ambitnie realizować nowe zadania naukowe, dydaktyczne i wychowawcze.

Prof.dr hab.M. Subotowicz

1. Informacja na temat Instytutu Matematyki UMCS

Instytut Matematyki, jako odrębna jednostka organizacyjna powstał w roku 1970. W jego skład wchodzi 6 zakładów:

Zakład Algebry i Analizy Funkcjonalnej,

Zakład Funkcji Analitycznych,

Zakład Geometrii i Topologii,

Zakład Metod Numerycznych,

Zakład Rachunku Prawdopodobieństwa

Zakład Równań Różniczkowych

oraz

Pracownia Dydaktyki Matematyki,

które zatrudniają łącznie 10 profesorów i docentów, 16 doktorów oraz 40 asystentów i stażystów. Ponadto Instytut zatrudnia około 30 pracowników technicznych.

Nazwy zakładów odpowiadają w zasadzie kierunkom badań naukowych prowadzonych w Instytucie, przy czym obciążenia dydaktyczne poszczególnych zakładów są w miarę możliwości powiązane z kierunkiem badań, jaki dany zakład reprezentuje.

Współpraca z innymi ośrodkami naukowymi jest realizowana w zasadzie drogą kontaktów indywidualnych poszczególnych pracowników.

Jeśli chodzi o ośrodki krajowe, kontakty naukowe obejmują Warszawę/ analiza funkcjonalna, równania różniczkowe/, Katowice /równania różniczkowe/, Wrocław /geometria różniczkowa/ i Łódź /funkcje analityczne i rachunek prawdopodobieństwa/.

Jeśli chodzi o kontakty zagraniczne, należy wymienić żywe kontakty doc. Goebela z Zakładu Równań Różniczkowych z ośrodkami w USA /Iowa, Chicago/, Kanadzie/Montreal/ oraz NRD, wyrażająca się jego wizytami w tych ośrodkach oraz przyjęciem przez nasz Instytut prof. Kirka z Iowa. Zakład ten utrzymuje także kontakty z ośrodkiem w Jassach.

Zakład Funkcji Analitycznych utrzymuje kontakty naukowe z niektórymi ośrodkami USA i Kanady/ Ann Arbor, Maryland, Delaware, Montreal/, przejawiające się zaproszeniami naszych matematyków do tych ośrodków/ J.Krzyż, E. Złotkiewicz, J. Stankiewicz, J. Szynal/ oraz przyjmowaniem przez nasz ośrodek gości z USA i Kanady/ profesorowie: Reade, Rahman, Fenigenburg, Miller/ .

Niestety, z braku na ten cel funduszy uniwersyteckich, wymiana była finansowana głównie przez PAN bądź przez PTM.

Zakład Geometrii i Topologii utrzymuje kontakty naukowe z niektórymi ośrodkami czechosłowackimi. Niedawno gościł on np. prof. Sveca z Pragi.

Z racji swej działalności usługowej w zakresie prac obliczeniowych bardzo żywe kontakty z przemysłem oraz z zakładami naukowymi ośrodka lubelskiego utrzymuje Zakład Metod Numerycznych. Kontakty ze szkolnictwem średnim przejawiają się:

- a/ w zajęciach fakultatywnych prowadzonych w szkołach lubelskich przez niektórych pracowników Instytutu,
- b/ w żywej współpracy z IiF,
- c/ prowadzeniem przez pracowników Instytutu rozmaitych zajęć w zakresie dokształcania nauczycieli,
- d/ udziałem pracowników Instytutu w organizowaniu Olimpiad Matematycznych.

Duże obciążenia dydaktyczne przy jednoczesnym braku sal wykładowych zmuszają dyrekcję Instytutu do ciągłych improwizacji /łączenie grup ćwiczeniowych, łączenie pokrewnych tematycznie wykładów w jeden, etc./.

Mimo uzyskania nowych pomieszczeń w wieżowcu fizyki sytuacja lokalowa i szczupłość kadry są w chwili obecnej największymi naszymi bolączkami.

W zastępstwie ciągłych zmian programowych w chwili obecnej realizowanych jest przez Instytut na kierunku matematyki 7 różnych programów studiów magisterskich dziennych / 3 sekcje wg nowego programu, 3 sekcje wg starego programu, studia dzienne magisterskie

po WSN/ oraz 3 różne programy studiów zaocznych /program stary, nowy oraz studia po WSN/.

Stan taki jeszcze bardziej zaostrza i tak trudną sytuację kadrową i lokalową oraz uniemożliwia w chwili obecnej podniesienie limitów i tworzenie nowych kierunków studiów.

prof.dr Jan Krzyż

2. Instytut Fizyki w roku XXX-lecia UMCS

Na kilka lat przed powołaniem Instytutu Fizyki rozważaliśmy z inicjatywy prof. W. Żuka sprawę integracji kierunku fizyki na UMCS i powołania Instytutu. Z łatwością przekonał nas prof. Żuk o wielu niewątpliwych zaletach owej integracji, wobec czego opracowaliśmy projekt statutu, który został przesłany drogą służbową do Ministerstwa. Czas jednak nie był po temu i inicjatywa spaliła na panewce. Podkreślam ten fakt dlatego, że gdy w kilka lat później w ramach ogólnej reformy organizacyjnej wyższych uczelni powołany został Instytut Fizyki, zmiana struktury trafiła u nas na właściwy i podatny grunt. Drugim prawidłowym podłożem rozwoju nowego Instytutu były plany lokalowe zatwierdzone dzięki inicjatywie prof. W. Żuka i pracy całego zespołu. Plany te dotyczyły wybudowania w ciągu kilku lat dwóch nowych budynków fizyki oraz dwóch sal audytoryjnych. Na marginesie dodam, że obecnie jesteśmy w końcowej fazie przejmowania II obiektu oraz że przeznaczone dla fizyki pomieszczenia zosta-

ły udostępnione też innym specjalnościom. W okresie ogromnych trudności lokalowych Uniwersytetu odstąpiliśmy kilkaset metrów kwadratowych powierzchni użytkowej Studium Wojskowemu, przeszło 1000 m² Instytutowi Matematyki oraz kilkaset metrów kwadratowych wydzielonych zostało na potrzeby ogólnouniwersyteckie/ostatnio znalazło schronienie w Instytucie Fizyki nowopowstałe Studium Polonijne/.

Wracając do lat 1970 przypomnieć należy o ówczesnym stanie fizyki na UMCS. Był właściwie jeden główny kierunek naukowy: spektrometria mas i elektromagnetyczna separacja izotopów, który zyskał dużą rangę krajową i był znany za granicą. Dużo słabszy był kierunek fizyki jądrowej łącznie z powstałą w drugiej połowie lat 60-tych teoretyczną fizyką jądrową. Podkreślić należy, że wąska specjalizacja ma swe ogromne zalety. Pozwala, dzięki zogniskowaniu nakładów finansowych i kadrowych, na osiągnięcie dużej rangi naukowej całemu ośrodkowi. Jak to zwykle bywa, jest też i druga strona medalu: wąska specjalizacja zawężyła zakres działalności, ograniczając inicjatywy naukowe i nie pozwalając na pełne wykorzystanie różnorodnych osobowości pracowników naukowych. Z czasem taka wąska specjalizacja ujemnie odbija się nawet na stronie dydaktycznej, wobec braku specjalistów przedmiotów obowiązkowych.

W chwili powstania Instytutu postawiliśmy sobie następujący cel: zapewniając finansowe i kadrowe warunki dalszego rozwoju głównych specjalności Instytutu - spektrometrii mas i fizyki jądrowej, należy w nim utworzyć - ze względu na nowoczesność, atrakcyjność i potrzeby regionu - trzy nowe specjalności i fizykę ciała stałego, biofizykę oraz fizykę stosowaną. Również sprawa rozwoju dydaktyki fizyki nawet bez nacisku późniejszych potrzeb w zakresie

kształcenia nauczycieli znalazła w zespole pełne poparcie. Postawiono także zwrócić szczególną uwagę na przyspieszenie kształcenia młodej kadry, co było bardzo trudne w okresie przedinstytutowym. Można śmiało powiedzieć, że postawione zadania realizowaliśmy w ciągu pięciu lat ubiegłych planowo i efektywnie. Wyrazem tego jest organizacja najszerszego dzisiaj w światowej fizyce kierunku - fizyki ciała stałego. Zespół naukowy tej specjalności, który rozwinął się z jednosobowego składu / prof. M. Subotowicz / do grupy 15 osób, kończy konstrukcję i zestawianie aparatury wielomilionowej wartości. Pierwsze rezultaty badań naukowych są już zaznaczone w szeregu publikacjach, a także będą w najbliższym czasie widoczne w trzech doktoratach. Rozwijają się jednocześnie prace teoretyczne z fizyki ciała stałego/grupa doc. M. Piłata / Wyrazem realizacji naszych planów jest także dynamiczny rozwój biofizyki, czego miarą mogą być cztery doktoraty przeprowadzone w ubiegłym pięcioleciu oraz dwa dalsze w najbliższych miesiącach. Planowy rozwój dydaktyki okazał się konieczny. Wpływ setek nauczycieli fizyki, których musimy doksztalać na pełnych studiach magisterskich, zastał u nas dobrze przygotowaną kadrę naukową. Wyrazem tego mogą być trzy doktoraty przeprowadzone z dydaktyki fizyki. Fizyka stosowana przygotowuje się szybko do organizacji specjalności dydaktycznej. Mamy nadzieję, że będzie ona z powodzeniem konkurowała z atrakcyjnymi kierunkami politechnicznymi. Fizyka jądrowa rozwija się dwukierunkowo, Zespół Teorii Jądra Atomu liczy obecnie 10 osób, wśród których znajduje się aż 5 doktorów wykształconych w ubiegłym 5-leciu. Natomiast doświadczalna fizyka jądrowa, potrzebuje setek milionów złotych na aparaturę naukową /nie stać nas oczywiście na to/, rozwija się opierając się na

Zjednoczonym Instytucie Badań Jądrowych w Dubnej, gdzie stale pracuje nasz 4-osobowy zespół /wymienne/ korzystający z najnowszych urządzeń eksperymentalnych. Wreszcie rozwój spektrometrii mas w ciągu mijającego 5-lecia nie miał równie dynamicznego okresu. Zarówno nakłady na aparaturę, jak i osiągnięte rezultaty zapewniają Zespołowi w dalszym ciągu przodującą rolę w Polsce. Wyrazem uznania jest między innymi, powierzenie mu organizacji specjalistycznej konferencji krajów RWPG we wrześniu 1974r. w Lublinie.

Reasumując, należy powiedzieć, że obecnie Instytut Fizyki przypomina fizykę przedinstytutową głównie ze względu na tę samą kadrę doświadczonych kierowników naukowych i dydaktycznych. Pod innymi względami obecny Instytut reprezentuje zupełnie nowe jakości. Miarą tego jest np. fakt, iż pracujemy na aparaturze tylko w 30% /wartościowo/ pochodzącej z czasów przedinstytutowych, 70% aparatury zakupiono już w okresie pięciu lat istnienia Instytutu. Identyczne wskaźniki odnoszą się do powierzchni lokalowej sprzed roku 1971 i obecnie. Podobnie jest z kadrą: w ciągu pięciu lat w Instytucie Fizyki podwoiła się liczba pracowników.

Podkreślić tu należy, że liczba nauczycieli akademickich zwiększyła się o 50% /z 40 do 60/ natomiast pracowników technicznych - aż o 200% / z 20 do 60/. Jest to rozwój świadomie inspirowany, usuwający poprzednie nieprawidłowości w strukturze kadrowej. Ten konieczny przyrost kadry technicznej uzyskano dzięki przychylnemu stanowisku władz Uczelni, ale nie tylko: kilkanaście etatów technicznych zostało wygospodarowanych z umownych zleceń naukowych w ramach problemów węzłowych, zleceń Polskiej Akademii Nauk i innych. Dodać do tego należy przeszło dwukrotne zwiększenie w ostatnim pięcioleciu liczby studentów fizyki / z 250 do 550/.

Gdybym był zapytany, z czego najbardziej jestem zadowolony w pięcioletniej historii Instytutu Fizyki, odpowiedziałbym, że : 1/ ze znacznego podniesienia uposażeń pracowników, szczególnie asystentów i robotników; 2/ ze znakomitej poprawy warunków lokalowych zarówno pionu naukowego, jak i technicznego; 3/ ze znacznego przyspieszenia tempa kształcenia doktorów, co wyraża się liczbą 23 wykształconych doktorów w ciągu ostatnich pięciu lat wobec 18 w ubiegłej 26-letniej historii fizyki na UMCS.

Co najbardziej mnie martwi ? Zbyt częsta zmiana przepisów prawnych dotyczących zasad finansowania, programów studiów, siatek dydaktycznych, regulaminów studiów itp.

Plany na przyszłość ? W najbliższym 5-leciu, mówiąc schematycznie, głównym celem stanie się podobne przyspieszenie habilitacji, jak w ubiegłym pięcioleciu doktoratów, oczywiście na tle odpowiednio szerokiej działalności naukowej.

W następnym 5-leciu, mówiąc ogólnie, planujemy całkowite przestawienie się ze wskaźników ilościowych na jakościowe zarówno w działalności naukowej, jak i w dydaktycznej. Mamy pewność, że materialne warunki potrzebne do realizacji naszych planów będą jeszcze lepsze niż w ubiegłym 5-leciu.

prof.dr Stanisław Szpikowski

3. Instytut Chemii UMCS

Instytut Chemii, największy na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej i jeden z największych w Polsce, zatrudnia około 240 pracowników naukowo-dydaktycznych, naukowo-technicznych i technicznych. Pracując w siedmiu zakładach i dwu pracowniach zajmują się oni badaniami podstawowymi w najrozmaitszych dziedzinach chemii, jak: rozdział pierwiastków ziem rzadkich, elektrochemiczne metody analityczne, stereochemia, chemia polimerów i barwników, chromatografia, flotacja, adsorpcja, kataliza, radioizotopowe badania granicy faz, badania struktur kryształów. Wiele zakładów, mimo pozor- nie różnej tematyki badań, prowadzi prace nad wspólnymi problemami.

Efekty badań podstawowych są często trudne do bezpośredniej oceny w odróżnieniu od prac realizowanych w Instytucie w ramach tematów węzłowych czy współpracy z przemysłem. Do chwili obecnej wartość tych prac osiągnęła już prawie 20 mln złotych.

Szereg nowoczesnych rozwiązań naukowych opracowanych w Instytucie Chemii wykorzystanych jest w kilkunastu zakładach chemicznych w kraju. Od dłuższego czasu z Instytutem Chemii współpracują Polakie Odczynniki Chemiczne w Gliwicach. Efektem badań prowadzonych z Ośrodkiem Badawczym - Rozwojowym Przemysłu Siarkowego "Siarkopol" było opracowanie nowych metod flotacji rud siarkowych, które są od kilku lat wykorzystywane w Kombinacie Siarkowym w Machowie, oraz otrzymanie polimerów zawierających siarkę - związków o wielu cen- nych zastosowaniach. Wspólnie z Instytutem Chemii Przemysłowej opracowywane są nowe metody otrzymywania żywic epoksydowych i utwar- dzaczy. Podobna współpraca prowadzona jest z Zakładem Karbo i Petro-

chemii PAN w Gliwicach, a dotyczy produkcji samogasnących pianek poliuretanowych. Na zlecenie Zakładów Azotowych w Puławach badane są procesy katalityczne oraz metody odzysku szeregu cennych substancji chemicznych ze ścieków fabrycznych. Te ostatnie prace są wstępem do badań o szerszym zasięgu, związanych z ochroną środowiska naturalnego.

Do ciekawszych należą również znajdujące się w trakcie badań metody przeciwdziałania zamarzeniu ładunków sypkich. Niedługo rozpocznie działalność, w ramach Centralnego Laboratorium Aparatury Unikalnej, Pracownia Oznaczania Wieku Próbek Archeologicznych Izotopem Węgla C^{14} , która powstaje m.in. staraniem Instytutu Chemii.

W ramach Instytutu Chemii prowadzone są zajęcia dla ponad 600 studentów studiów dziennych, wieczorowych i zaocznych kierunku chemicznego, a także zajęcia dla studentów innych kierunków, np. biologii. Trwają starania o podniesienie poziomu zajęć dydaktycznych między innymi przez wyposażenie pracowni, sal wykładowych i ćwiczeniowych w bardziej nowoczesny sprzęt naukowy i środki dydaktyczne. Obecnie modernizowana jest aula Instytutu, która po zakończeniu prac otrzyma układ telewizji dydaktycznej w obwodzie zamkniętym.

Od dwu lat działa Studium Podyplomowe dla nauczycieli chemii. Planuje się także utworzenie dalszych tego rodzaju form kształcenia absolwentów.

Ośrodki naukowe ściśle współpracujące z Instytutem Chemii rozrzucone są po całym świecie. Wśród nich warto wymienić Instytut Chemii Uniwersytetu Moskiewskiego, Instytuty Chemii Fizycznej AN ZSRR w Moskwie i AN USRR w Kijowie, Uniwersytety w Vancouver i w Kingston, których pracownicy naukowci gościli często w Lublinie i dokąd wyjeżdżają na stypendia pracownicy naszego Instytutu.

Kontakty naukowe utrzymywane są również z Instytutem Tworzyw Sztucznych w Doniecku, Laboratorium Badawczym Produktów Naftowych Węgierskiej AN w Miskolcu, nie wspominając już o kontaktach osobistych. Przykładem tej współpracy będzie organizowana w październiku br. wspólnie z Uniwersytetem w Erewaniu konferencja naukowa nt. współczesnych problemów chemii.

Plany perspektywiczne Instytutu Chemii zakładają dalszy dynamiczny rozwój w zakresie wymienionych badań podstawowych i coraz ściślejszą współpracę z przemysłem, a przede wszystkim jak najszersze włączanie się do badań w ramach tematów węzłowych. Planowane jest przystąpienie do opracowywania zagadnień naukowych objętych wspólnym programem krajów RWPG. Będzie to możliwe dzięki postępującej rozbudowie Instytutu i dalszemu intensywnemu rozwojowi kadry naukowej.

prof.dr Jarosław Ościk

IV. Informacja Rady Zakładowej

Rada Zakładowa U M C S pragnie poinformować o zmianach we władzach Rady.

W związku z objęciem przez prezesa Rady doc.dr hab. Tadeusza Łoposzko funkcji dziekana Wydziału Humanistycznego i koniecznością zrezygnowania z funkcji prezesa Rady Zakładowej Zarząd na posiedzeniu w dniu 16 IX 1975 r. wybrał jednogłośnie prezesem Rady do końca bieżącej kadencji dr Romana Mroczkowskiego.

Dr R. Mroczkowski pełnił dotychczas funkcję viceprezesa.
Skład prezydium Rady Zakładowej pozostał bez zmian.

mgr Wiesława Fajks

V. Polsko-francusko-węgierskie kolokwium o szlachcie XVI-XVIII wieku (Lublin 3 - 7 czerwca 1975 r.)

W dniach 3-6 VI 1975 r. obradowało w Lublinie kolokwium polsko-francusko-węgierskie poświęcone szlachcie XVI-XVIII w. zorganizowane przez Instytut Historii PAN w Warszawie /prof.dr A.Wyczeński/ i Instytutu Historii UMCS w Lublinie /prof.dr A. Kersten/. W przygotowaniu czynny udział wzięli doc.dr A. Sucheni-Grabowska, mgr B. Grosfeld, mgr M. Kruczkowska z PAN, dr A. Witusik oraz M. Guillaume z UMCS.

Stronę francuską reprezentowali pracownicy École Pratique des Hautes Études w Paryżu, Uniwersytetu Paryskiego oraz Uniwersytetu w Rennes: prof. Jean Meyer, prof. Denis Richet oraz Marie Flandrin, Jean-Marie Constant, Roger Chartier i Guy Chaussinand-Nogaret, stronę węgierską - prof. E. Fügedi z Budapesztu.

Przybyli liczni przedstawiciele polskiego środowiska naukowego Warszawy, Krakowa, Wrocławia, Łodzi: prof.dr A. Gieysztor, prof. dr W. Czapliński, prof. dr J. Gierowski, prof.dr Z. Libiszowska, prof.dr A. Mączak i inni.

Podczas czterodniowych obrad i dyskusji, które toczyły się w języku francuskim, przedstawiono szereg interesujących problemów. Badacze francuscy przejawiali duże zainteresowanie zagadnieniami

społecznej, demograficznej i politycznej roli szlachty w społeczeństwie XVI-XVIII w. J. Meyer mówił o demografii szlachty francuskiej i jej udziale w życiu ekonomicznym XVI-XVIII wieku. Prof. D. Richet ukazał związki i kontakty między elitą społeczeństwa z masą szlachecką Francji XVI-XVIII w. /Warto nadmienić, że dziadek profesora, Karol, wybitny fizjolog i laureat nagrody Nobla, był prezesem Ligi Francuskiej dla odbudowy Polski w r. 1916/ Problemy ideologii szlacheckiej XVII w. oraz zagadnienia nurtujące szlachtę francuską przed rewolucją r. 1789 przedstawił R. Chartier i M. Flandrin, natomiast G. Chaussinand-Nougaret zajął się drogami awansu społecznego szlachty.

Referaty polskie miały na celu ukazanie podobieństw i różnic między szlachtą polską a szlachtą innych krajów europejskich. Tak więc prof. dr M. Sczaniecki nakreślił prawne podstawy kształtowania się stanu szlacheckiego w Polsce, a prof. dr S. Grodziski - prawa i obowiązki polityczne szlachty polskiej. Wśród kolejnych wystąpień pojawiły się głosy omawiające strukturę polskiej szlachty w XVI-XVIII w./ prof. dr W. Dworzaczek i prof. dr A. Wyczański/, model polskiego szlachcica XVII w./ prof. dr J. Tazhir/ i rolę magnaterii polskiej /prof. dr A. Kersten/.

Ożywione dyskusje pozwoliły na ustalenie szeregu zbliżonych problemów. Do szczególnie interesujących należało zagadnienie dwóch krańcowych warstw szlacheckich szlachty spauperyzowanej we Francji, Siedmiogrodzie oraz magnaterii polskiej. Szczególnie ta ostatnia stanowiła, jak podkreślano wielokrotnie, o specyfice wewnętrznej struktury społecznej w Polsce. Badacze francuscy przedstawili szerokiemu kręgowi historyków nowoczesny warsztat badawczy, oparty m.in. na metodach analizy struktury własności, kwantytatywnej analizie programów politycznych i in.

Bogaty program pobytu delegacji francusko-węgierskiej w Lublinie obok obrad naukowych obejmował również spotkania z władzami uczelni, prezydentem miasta, zwiedzanie Muzeum na Majdanku oraz Starego Miasta.

Goście francuscy i węgierscy wyjechali z Lublina, udając się na objazd naukowy, którego droga wiodła przez Sandomierz, Baranów, Opatów do Warszawy.

mgr Małgorzata Willaume

VI. Z działalności Biblioteki Głównej

1. Działalność propagandowa Biblioteki w roku akademickim 1974/75

Na działalność propagandową Biblioteki składają się głównie dwa rodzaje informacji masowej: wystawy i wycieczki.

Zasadniczą część organizowanych przez Bibliotekę wystaw posiada charakter okolicznościowy. Nieco rzadziej organizowane są wystawy tematyczne. Trzeci rodzaj wystaw to systematyczne wystawy nabytków Biblioteki.

W minionym roku akademickim Biblioteka zorganizowała 26 wystaw okolicznościowych i tematycznych oraz 12 wystaw nowości wydawniczych, ponadto eksponowała na terenie Akademii Medycznej w Białymstoku i w Muzeum Ziemi Przemyskiej w Przemyśle jedną z wcześniejszych swoich ekspozycji "Drukarstwo polskie XV-XVIII w".

Pierwszą a zarazem największą w ubiegłym roku akademickim

była środowiskowa wystawa z okazji XXX-lecia UMCS "Powstanie i rozwój państwowych wyższych uczelni Lublina w XX-leciu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej" zorganizowana przez międzyuczelniany komitet pod przewodnictwem dyrektora Biblioteki Głównej UMCS doc.dr Jana Gurby. Obok plansz, zawierających scenariusz i materiał ilustracyjny, pokazany został dorobek naukowy poszczególnych uczelni w postaci publikacji naukowych ich pracowników. Plansze, w części dotyczącej UMCS, eksponowane były w lutym br. na terenie Uniwersytetu w Jassach.

W ramach obchodów 250-lecia Akademii ZSRR Biblioteka zorganizowała wystawę publikacji wydawnictwa Akademii "Neuka", obejmującą ponad 600 tytułów, które reprezentowały nauki społeczne, matematyczno-fizyczne i chemiczne, geologiczno-geograficzne i biologiczne.

Przy współdziałaniu Biblioteki został uczczony wystawą pt. "Dorobek typograficzny Władysława Jakubowskiego" Jubileusz 50-lecia pracy dyrektora Oficyny Drukarskiej UMCS, zbiegający się w grudniu 1974 r. z 5-leciem tej Oficyny.

Z pozostałych wystaw należy wymieniać następujące: "Muzyczne XX-lecie", "Z historii Biblioteki Głównej UMCS" / z okazji XX-lecia Biblioteki/, "Cimelia Biblioteki Głównej UMCS" /pokaz w MPiK z okazji Dnia Książki/. "W 57 rocznicę Wielkiej Rewolucji Październikowej". "Droga żołnierza polskiego do Berlina", "Polityka zagraniczna PRL", "Francuska książka naukowa" /przy współdziałaniu Ambasady Francuskiej w Warszawie/, "Mihail Eminescu" /wspólnie z Ambasadą Socjalistycznej Republiki Rumunii w Warszawie/ Zorganizowano także na UMCS dwie wystawy z okazji kursu polonijnego - "Świat dziecka" i "Poznajmy Polskę".

Drugą formą prowadzoną przez Bibliotekę działalności propagandowej jest oprowadzanie wycieczek po gmachu Biblioteki oraz zapoz-

nawanie z aparatem informacyjnym i sposobami udostępniania zasobów bibliotecznych.

W roku akademickim 1974/75 Biblioteka przyjęła 45 grup wycieczkowych: 38 krajowych i zagranicznych, łącznie Bibliotekę zwiedziły 1134 osoby. Wśród wycieczek krajowych przeważali studenci i uczniowie szkół średnich. Goście zagraniczni to: trzy grupy nauczycieli ze Związku Radzieckiego /"pociągiem przyjaźni"/, dwie grupy studentów radzieckich, grupa Węgrów oraz uczestnicy kursów polonijnych.

mgr Teresa Goworczyk

VII. Sylwetki profesorów

Prof. dr Eugeniusz Modliński

Prof. zwyczajny dr Eugeniusz Modliński urodził się 28 marca 1903r. w Żarkach w rodzinie inteligencji pracującej. Szkołę średnią ukończył w 1921r. w Zawierciu. W czasach szkolnych był aktywny jako harcerz. Od r.1922 był instruktorem w Towarzystwie Uniwersytetu Robotniczego, a następnie w klasowych związkach zawodowych. Od r.1927 do wybuchu wojny zatrudniony był w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej kolejno na stanowiskach referenta, radcy i kierownika samodzielnego referatu. W czasie pracy zawodowej ukończył wyższe studia prawnicze.

W okresie okupacji pracował w ubezpieczalniach społecznych.

Od maja 1945 r. był dyrektorem Pomorskiego Oddziału Powszech

nego Zakładu Ubezpieczeń, skąd we wrześniu 1945 r. powołany został na stanowisko dyrektora Departamentu Ubezpieczeń Społecznych i radcy Ministra Pracy i Opieki Społecznej, na którym pozostawał do końca r.1950.

Od maja 1945 r. profesor Modliński prowadził wykłady z prawa pracy i ubezpieczeń społecznych w Wyższej Szkole Handlowej w Poznaniu, a od r.1946 - z ubezpieczeń społecznych w Uniwersytecie Warszawskim i Akademii Nauk Politycznych w Warszawie. W r.1946 uzyskał stopień naukowy doktora praw na podstawie opublikowanej rozprawy pt. "Sądy ubezpieczeń społecznych jako szczególne sądy administracyjne". W latach 1947-1950 kierował zbiorową Katedrą Polityki Społecznej i prowadził wykłady z prawa pracy w Akademii Nauk Politycznych w Warszawie. Następnie do r.1963 kierował jednym z zakładów badawczych w Centralnym Instytucie Ochrony Pracy w Warszawie. W r.1954 uzyskał tytuł naukowy docenta.

W Uniwersytecie Marii Curie Skłodowskiej prof.Modliński pracował od września 1955 r. do września 1973 r. - krótko w ramach Katedry Prawa Cywilnego, a następnie jako kierownik zorganizowanej przez siebie Katedry Prawa Pracy, prowadząc m.in. seminarium doktorskie, w którym uczestniczyli prawnicy także z innych miast uniwersyteckich. Profesor był promotorem 5 zakończonych przewodów doktorskich. Po przejściu na emeryturę kontynuuje tę działalność.

Bogaty dorobek naukowy prof.Modlińskiego obejmuje ponad 200 publikacji, wśród nich jest kilka książek, około 15 recenzji, większe i mniejsze studia, artykuły naukowe i popularno-naukowe i ponad 25 publikacji w językach obcych w zagranicznych periodykach naukowych i materiałach kongresów międzynarodowych. Dzięki kilkunastu Jego publikacjom z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy ugruntowało się powszechne przekonanie, że sprawy bhp stanowią integralną

część technologii i organizacji produkcji. W licznych publikacjach Profesor dążył do pełnego wyrównania szkód materialnych doznanych przez pracowników i ich rodziny wskutek wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Uzasadniał także przekonywująco przywrócenie pełnej właściwości inspekcji pracy i przekształcanie jej struktury organizacyjnej oraz potrzebę zharmonizowania odpowiedzialności karno-administracyjnej za wykroczenia "przeciwko prawu pracy" z powszechnym systemem odpowiedzialności za wykroczenia. W latach 1961-1963 zainicjował i prowadził badania socjologiczne nad społecznym sądownictwem robotniczym, których wyniki były główną podstawą regulacji ustawowej tego zagadnienia, a także znalazły oddźwięk za granicą /Włochy, Francja/.

W dziedzinie ubezpieczeń społecznych profesor Modliński zajmuje czołową pozycję w polskiej nauce prawa. W monografii pt. "podstawowe zagadnienia prawne ubezpieczeń społecznych", wydanej pod auspicjami PAN w r.1968 przedstawiono w ujęciu teoretycznym - w nawiązaniu do potrzeb praktyki - podstawowe instytucje prawne, na których opiera się system świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Monografia ta wzbudziła żywe zainteresowanie za granicą, przewiduje się jej opublikowanie w wersji francuskiej. Problematyki ubezpieczeń społecznych dotyczą także publikacje z dziedziny sądownictwa administracyjnego, odnoszące się przede wszystkim do sądów ubezpieczeń społecznych, których prof. Modliński był głównym twórcą.

W ostatnich latach profesor rozwinął działalność naukowo-publicystyczną w zakresie zwalczania alkoholizmu, zwłaszcza na gruncie stosunków pracy. Szereg nader wartościowych publikacji prof.Modliński poświęcił zagadnieniom uporządkowania i kodyfikacji prawa pracy.

Powyższe, z konieczności skrótowe, przedstawienie głównych kierunków badań naukowych Profesora wykazuje, że dotyczą one zawsze

spraw bardzo istotnych dla społeczeństwa i jednostki. Są przejawem ogromnej wrażliwości na potrzeby człowieka. krzywdę i niesprawiedliwość oraz świadczą o wycuciu wymagań czasu. Po przejściu na zasłużoną emeryturę profesor kontynuuje pracę naukowo-badawczą.

Profesor Modliński utrzymywał zawsze i utrzymuje nadal żywe kontakty z przedstawicielami nauki zagranicznej krajów socjalistycznych i niektórych krajów zachodnich. Wygłosił szereg wykładów w zagranicznych uniwersytetach /Moskwa, Leningrad, Paryż i in./ Jest aktywnym członkiem Sekcji Polskiej Międzynarodowego Stowarzyszenia Prawa Pracy i Zabezpieczenia Społecznego.

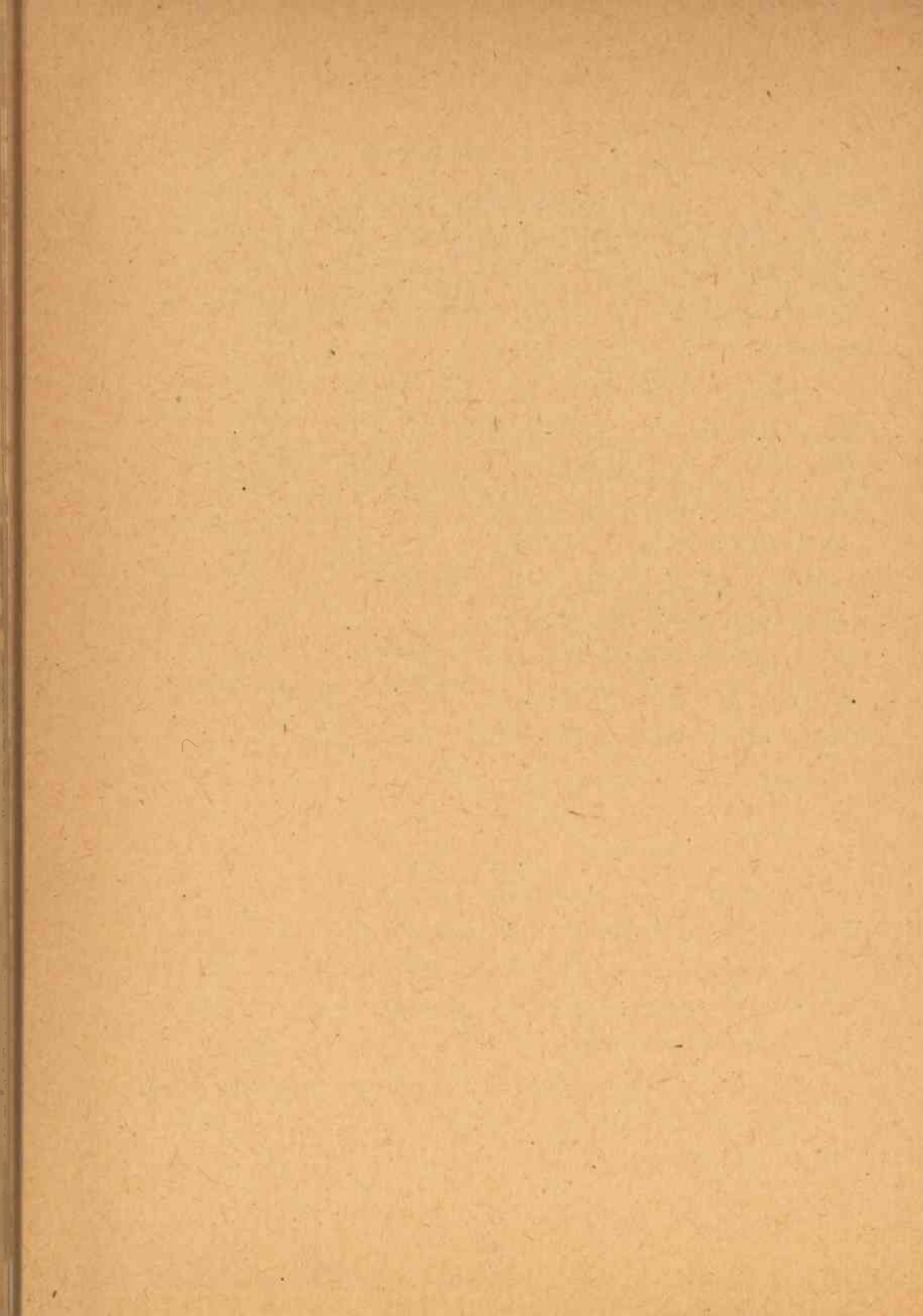
Za zasługi w organizowaniu po wojnie ubezpieczeń społecznych oraz w nadzorowaniu przez Polskę korzystnych dla świata pracy międzynarodowych umów w dziedzinie ubezpieczeń społecznych prof. Modliński został odznaczony /Medalem Zwycięstwa i Wolności/1946/, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski/1947/ oraz francuskim odznaczeniem "La croix d'Officier du Mérite Sociale". Za działalność badawczą, dydaktyczną i organizatorską na polu nauki Profesor otrzymał m.in. Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski/1968/ oraz nagrody Ministra II /1968/ i I stopnia /1973/.

Na podkreślenie zasługuje wieloletnia aktywność Profesora w Zrzeszeniu Prawników Polskich, zwłaszcza w przygotowywaniu programów działalności Zrzeszenia w dziedzinie prawa pracy oraz w organizowaniu szerokiej akcji szkolenia kadr pracowniczych w zakresie ustawodawstwa pracy. Od kilkunastu lat prof. Modliński pełni funkcję przewodniczącego Komitetu Redakcyjnego kolejnych wydań materiałów szkoleniowych dla organizowanych przez Zrzeszenie ogólnopolskich kursów prawa pracy, a od 6 lat - także kwartalnika "Seminarium Prawa Pracy". Ta społeczna praca została uhonorowana m.in. złotą odznaką ZPP i medalem 30-lecia ZPP. W r.1960 przyznano Profesorowi

"Odznakę zasłużonego działacza ruchu spółdzielczego. Prof. Modliński należy także do aktywu związkowego i był m.in. kilkanaście lat członkiem problemowej komisji ochrony pracy i ustawodawstwa pracy CRZZ. Jest aktywnym członkiem PZPR od Zjazdu połączeniowego w r. 1948/ poprzednio od r. 1922 - członkiem PPS i klasowych związków zawodowych/.

Prof. Modliński był i jest nadal bardzo życzliwym opiekunem młodych pracowników naukowych. Inspiruje ich poczynania naukowe, służy chętnie radami, wielką wiedzą i doświadczeniem. Krytyczny i wymagający, gdy chodzi o sprawy naukowe, z ogromną życzliwością i zaangażowaniem w rozwiązywaniu nie tylko naukowych, ale i różnych życiowych trudności. Gdy trzeba, chętnie śpieszy z pomocą nawet ludziom sobie nie znanym.

Wrażliwy na każdy przejaw zła, szczery i bezkompromisowy, gdy chodzi o prawdę, cieszy się prof. Modliński niepodważalnym autorytetem, zajmując ośrodkową pozycję we współczesnej nauce.

cas. 14758 / 1975 / [9-10]